

ОСОБЛИВОСТІ ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ У ДЕОКУПОВАНИХ РЕГІОНАХ

Деокупація регіонів, які пережили конфлікти чи окупацію, є важливим кроком у відновленні миру та стабільності. Проте цей процес приносить із собою безліч викликів, зокрема у сфері економіки. Відновлення економічної стійкості в деокупованих регіонах потребує комплексного та добре обґрунтованого підходу, який враховує специфіку цих територій. Економічна стійкість у деокупованих регіонах залежить від комплексу факторів, що включають політичну стабільність, ефективне управління, розвиток інфраструктури та соціальних програм. Політичні та інституційні зміни, які відбуваються після деокупації, можуть створити необхідні умови для економічного розвитку чи, навпаки, спричинити невпевненість серед інвесторів.

Стабільність та прозорість управління ресурсами, боротьба з корупцією, сприяння малому та середньому бізнесу, а також інвестиції у розвиток освіти та охорони здоров'я можуть зміцнити економічну основу регіону. Залучення іноземних інвестицій, розширення торгівлі та взаємодія з міжнародними партнерами також можуть сприяти стійкості економіки.

Одночасно важливо забезпечити соціальну справедливість та відсічення від існуючих соціальних нерівностей. Розвиток інклюзивних соціальних програм, які забезпечують допомогу найвразливішим групам населення, може сприяти стійкому економічному розвитку регіону після деокупації.

Нарешті, ефективне врядування в сфері безпеки та зовнішньої політики є ключовим для створення стабільного середовища, яке сприяє економічному зростанню та привертає інвестиції. Також важливо розвивати співпрацю з іншими країнами та міжнародними організаціями для зміцнення безпеки й сприяння розвитку економіки.

Після деокупації регіони повинні активно сприяти виникненню позитивного бізнес-клімату. Це може бути досягнуто шляхом спрощення адміністративних процедур для бізнесу, реформування податкової системи та забезпечення правової стабільності. Такі заходи підвищують інвестиційну привабливість регіону та сприяють розвитку місцевої індустрії.

Особливу увагу слід приділити розвитку освіти та науково-дослідницьких проєктів. Інвестування в освіту забезпечує наявність кваліфікованої робочої сили, що стає ключовим фактором для привернення високотехнологічних галузей та інноваційних проєктів.

Крім того, регіонам слід розвивати сталість та диверсифікацію економіки. Залежність від обмежених видів ресурсів може зробити економіку вразливою. Розвиток різних сфер, від технологічних до сільськогосподарських, забезпечить більш стійкий розвиток.

Культурна та соціальна інтеграція також важлива. Підтримка мистецтва, культурних заходів і співпраця між різними громадами сприяють зміцненню соціальної тканини та формуванню єдиного національного ідентичності.

Стійкість у деокупованих регіонах досягається завдяки комплексним заходам у всіх сферах суспільства: від політики до культури, від економіки до освіти. Лише цілісний та добре управлінний підхід може забезпечити стійкий економічний розвиток після деокупації.

Разом із зазначеними аспектами, важливо враховувати роль громадянського суспільства та місцевих громад у процесі економічного відновлення після деокупації. Активна участь громадян у прийнятті рішень, їхні ініціативи у розвитку громад і підтримка публічної участі можуть сприяти більш вдалим рішенням і визначати пріоритети для регіонального розвитку.

Також слід звернути увагу на розвиток інфраструктури як ключового фактору економічної стійкості. Вдосконалення транспортних мереж, енергетичних систем, телекомунікацій та інших видів інфраструктури створює необхідні умови для розвитку бізнесу, туризму та інших галузей економіки.

Не останню роль відіграє сприяння підприємництву та інноваціям. Підтримка стартапів, інвестиції в наукові дослідження та розвиток технологічних інновацій сприяють створенню нових робочих місць та конкурентоспроможності регіону на міжнародному ринку.

Загалом, стійкість у деокупованих регіонах досягається завдяки комплексному та збалансованому підходу до розвитку, який об'єднує ефективне управління, економічні реформи, соціальні ініціативи, розвиток інфраструктури, підтримку підприємництва та активну участь громадян. Цей процес вимагає співпраці всіх секторів суспільства та рішучості з боку уряду та громадських лідерів для досягнення стабільного економічного розвитку у післяконфліктних регіонах.

Список використаних джерел:

1. O Garafonova, H Zhosan, V Khudolei, N Tiukhtenko, I Tymkiv, N Riabets, Strategic model and potential sources of financing for the post-war revitalization of agricultural enterprises in the de-occupied territories. Financial and credit activity problems of theory and practice 2 (49), 207-218 DOI: 10.55643/fcapter.2.49.2023.3983
2. Olha Garafonova, Hanna Zhosan, Viktoriia Marhasova, Nataliia Tkalenko, Kateryna Trukhachova Matrix method of competitive analysis of the results of economic activity of hospitality enterprises in the conditions of strategization and digital transformation. «Management theory and studies for rural business and infrastructure development»